

INFORMACIJA
O
ZAKLJUČIVANJU
MEMORANDUMA O RAZUMIJEVANJU
IZMEĐU
UPRAVE POLICIJE CRNE GORE
I
ODJELJENJA JAVNE BEZBJEDNOSTI MINISTARSTVA UNUTRAŠNJIH
POSLOVA REPUBLIKE ITALIJE
O JAČANJU SARADNJE U OBLASTIMA UPRAVLJANJA GRANICOM I
MIGRACIJAMA, BORBI PROTIV NEZAKONITIH MIGRACIJA I
KRIJUMČARENJA MIGRANATA, POSEBNO NA MORU

Bilateralni odnosi između Crne Gore i Republike Italije se temelje prije svega na tradicionalno dobrim i prijateljskim odnosima. Republika Italija kontinuirano pruža podršku procesu članstva Crne Gore u Evropsku uniju, kako sa političkog tako i ekspertskog nivoa. Prijemom Crne Gore u NATO savez, dodatno smo osnažili savezničku saradnju.

Izraženo interesovanje za produbljivanje saradnje u oblastima od zajedničkog interesa, potvrđeno je i spremnošću Republike Italije da putem potpisivanja *Memoranduma o razumijevanju između Uprave Policije Crne Gore i Odjeljenja javne bezbjednosti Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Italije o jačanju saradnje u oblastima upravljanja granicom i migracijama, borbi protiv nezakonitih migracija i krijumčarenja migranata, posebno na moru* dodatno ojačamo saradnju u oblastima upravljanja granicom i migracijama, kao i u borbi protiv nezakonitih migracija i krijumčarenja migranata. Crna Gora i Republika Italija su se saglasile da će potpisivanje predmetnog Memoranduma o razumijevanju doprinijeti sprječavanju nezakonitih migracija i humanitarnih tragedija koje su posljedica takvih migracija.

Ovaj Memorandum ima za cilj i unaprjeđenje i jačanje međusobne operativne saradnje između policijskih snaga ugovornih strana, u oblastima upravljanja granicom i migracijama, borbi protiv nezakonitih migracija i krijumčarenja migranata. Izgradnja kapaciteta za upravljanje migracijama, između ostalog, uključuje i rad na planovima za nepredviđene slučajeve, sisteme ranog upozoravanja, razmjenu informacija, podataka i iskustva, što je prepoznato kao nužno.

Izuzetno značajno, što je predviđeno predmetnim Memorandumom, je da će biti omogućena saradnja o oblasti identifikacije nezakonitih migranata i utvrđivanju njihove nacionalnosti u cilju efikasnog sprovođenja politike povratka. U isto vrijeme, Memorandumom se predviđa planiranje i sprovođenje zajedničkih i bilateralnih pomorskih patrola u okviru operacija kojima koordinira Agencija za evropsku graničnu i obalsku stražu – Frontex.

Isto tako, Memorandumom se predviđa da italijanska strana razmotriti mogućnost pružanja podrške i tehničke pomoći u korist crnogorske strane, u smislu obuke vezane za pitanja

sadržana u ovom Memorandumu, kao i u smislu obezbjeđivanja sredstava i opreme koja će se koristiti u graničnoj kontroli i tokom nadzora granice, a u okviru svojih finansijskih mogućnosti.

Italijanska strana se obavezuje da, nakon potpisivanja ovog memoranduma, bez naplate prenese dva plovila za priobalno patroliranje, koji su od značaja za garantovanje sigurnosti navigacije u jednoj osjetljivoj oblasti Jadranskog mora koja se smatra važnom tačkom međunarodnog trgovačkog saobraćaja.

U tom smislu, troškovi koji će nastati prilikom obnavljanja i prenošenja dva gore pomenuta plovila, kao i obuke osoblja snosiće italijanska strana. Predmet donacije i usluge koje pruža italijanska strana ne zahtijevaju obezbijedenje dodatnih sredstva u Budžetu Crne Gore, niti je predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.

Predmeti donacije su oslobođeni od mogućih potrebnih dozvola, uvoznih i izvoznih davanja, carina, poreza na dodatu vrijednost i drugih javnih davanja po zakonodavstvu strane potpisnice domaćina.

Usklađivanje teksta Memoranduma je realizovano u pismenoj i elektronskoj komunikaciji Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore, Ambasade Republike Italije i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Italije.

Prilog: Prijedlog Memoranduma

**MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU
IZMEĐU
UPRAVE POLICIJE CRNE GORE
I
ODJELJENJA JAVNE BEZBJEDNOSTI MINISTARSTVA UNUTRAŠNJIH
POSLOVA REPUBLIKE ITALIJE
O JAČANJU SARADNJE U OBLASTIMA UPRAVLJANJA GRANICOM I
MIGRACIJAMA, BORBI PROTIV NEZAKONITIH MIGRACIJA I
KRIJUMČARENJA MIGRANATA, POSEBNO NA MORU**

Uprava policije Crne Gore i Odjeljenje javne bezbjednosti Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Italije (u daljem tekstu – ugovorne strane)

SVJESNI da veliki izazovi koje nameću nezakonite migracije zahtijevaju zajedničku posvećenost i odgovornost zemalja porijekla, tranzita i odredišta, u cilju efikasnog sagledavanja i upravljanja svim bezbjednosnim i humanitarnim aspektima koji se odnose na ovu složenu pojavu,

UZIMAJUĆI U OBZIR da Crna Gora i Republika Italija žele da ojačaju svoju saradnju u oblastima upravljanja granicom i migracijama, kao i u borbi protiv nezakonitih migracija i krijumčarenja migrantima, u cilju povećanja kapaciteta svojih policijskih snaga u tim oblastima,

ODLUČNI da dodatno unaprijede saradnju u upravljanju granicom i migracijama, kao i u borbi protiv nezakonitih migracija i krijumčarenju migranata, u okviru bilateralnih sporazuma i aranžmana koji su na snazi, imajući u vidu međunarodne protokole o saradnji,

UZIMAJUĆI U OBZIR Sporazum o saradnji u borbi protiv kriminala potpisanog u Rimu 25. jula 2007. godine i međudržavni Sporazum o strateškoj saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Italije, potpisan u Rimu 6. februara 2010. godine, čije će odredbe u potpunosti biti primjenjive u sklopu borbe protiv svih vidova prekograničnog kriminala, i u ovom memorandumu;

UBIJEĐENI da efikasna granična kontrola doprinosi sprječavanju nezakonitih migracija i humanitarnih tragedija koje su posljedica takvih migracija,

U POTPUNOSTI POSVEĆENI sprječavanju opasnih putovanja migranata kojima ozbiljno rizikuju svoje živote, kao i unaprjeđenju i poštovanju ljudskih prava u implementaciji svoje bilateralne saradnje, u skladu sa odgovarajućim međunarodnim pravom,

Dogovorili su sljedeće:

**Član 1
Cilj i djelokrug**

1. Ovaj Memorandum o razumijevanju ima za cilj unaprjeđenje i jačanje međusobne operativne saradnje između policijskih snaga ugovornih strana, u oblastima upravljanja granicom i migracijama, borbi protiv nezakonitih migracija i krijumčarenja migranata.

2. Svaka aktivnost u okviru ovog Memoranduma o razumijevanju biće sprovedena u potpunosti u skladu sa zakonima i propisima svake od ugovornih strana, i ne dovodeći u pitanje prava, obaveze i odgovornosti ugovornih strana koji proističu iz međunarodnog prava, i što se tiče Italije, obaveze koje proističu iz njenog članstva u Evropskoj uniji.

Član 2

Nadležni organi

Organi ugovornih strana nadležni za implementaciju ovog Memoranduma o razumijevanju su:

- a) Na crnogorskoj strani:
 - Sektor granične policije
 - Odsjek za nadzor državne granice
 -
- b) Na italijanskoj strani:
 - Centralni direktorat za imigraciju i graničnu policiju, Odjeljenja javne bezbjednosti u Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Član 3

Oblici saradnje

Oblici saradnje po ovom Memorandumu o razumijevanju mogu uključivati:

- a) razmjenu relevantnih iskustava i najboljih operativnih praksi u oblastima granične kontrole (granične provjere, nadzor granice i analiza rizika) i upravljanja migracijama;
- b) razmjenu relevantnih strateških, taktičkih informacija i analitičkih proizvoda, kao i informacija u istražne svrhe, u načelu zasnovane na principu reciprociteta i u skladu sa svojim odgovarajućim zakonodavstvom;
- c) praktičnu saradnju u identifikaciji nezakonitih migranata i utvrđivanju njihove nacionalnosti i u cilju efikasnog sprovođenja politike povratka;
- d) savjete, obuku i podršku u cilju jačanja svojih kapaciteta u upravljanju granicom i migracijama i borbe protiv nezakonitih migracija i sa njima povezanih krivičnih djela;
- e) planiranje i sprovođenje zajedničkih i bilateralnih pomorskih patrola u okviru operacija kojima koordinira evropska agencija – Frontex, i
- f) zajedničko učestvovanje u inicijativama za operativnu saradnju, na regionalnom ili međunarodnom nivou, kao i u onima kojima koordiniraju relevantne agencije Evropske Unije, kao što su Frontex i Europol.
- g) razmjenu podataka sa Sistema elektronskog nadzora akvatorije i priobalja Jadranskog mora.

Član 4

Razmjena iskustava

U cilju intenziviranja razmjene znanja o metodologijama rada i najboljim praksama u oblastima upravljanja granicom i migracijama, povratka, falsifikovanja dokumenata, borbe protiv nezakonitih migracija, krijumčarenja migranata i njima sličnih krivičnih djela, ugovorne strane mogu sarađivati u organizovanju ekspertske posjeta kompetentnim državnim službama i kancelarijama.

Član 5

Razmjena informacija

1. Ugovorne strane se obavezuju da će unaprijediti međusobnu razmjenu strateških, operativnih i istražnih informacija u oblastima koje su obuhvaćene ovim Memorandumom o razumijevanju. U tu svrhu, ne narušavajući postojeću saradnju u okviru aranžmana o graničnoj kontroli u cilju sprječavanja i borbe protiv nelegalne trgovine koji su na snazi, ugovorne strane određuju sljedeće nacionalne kontakt tačke:

a) na crnogorskoj strani:

Ministarstvo unutrašnjih poslova
Uprava policije
Sektor granične policije
Jedinica za elektronsko osmatranje i operativnu podršku
RCC JUG
Luka Bar – GatV – Granični prelaz, 85000 Bar
Tel: +382 30 312 269
Fax: +382 30 312 269
Mob: +382 67 174 294
e-mail: rcc.jug@policija.me
Rukovodilac, Zoran Lasica Tel: +382 20 202 090
Fax: +382 20 202 091
Mob: +382 67 184 567..... ..
e-mail: zoran.lasica@policija.me
Bulevar Sv. Petra Cetinjskog 22

b) na italijanskoj strani:

Ministarstvo unutrašnjih poslova
Odjeljenje javne bezbjednosti
Centralni direktorat za imigraciju i graničnu policiju
Služba za imigracije
Državni koordinacioni centar za imigraciju
Adresa: ul. Tuscolana, 1558 00173 Rim
Tel. +39 06 46530931
+39 06 46530924
+39 06 46530940
Mob. +39 06 3346911383
Fax +39 06 46543988
e-mail: ncc.italia@interno.it

Nacionalne kontakt tačke će vršiti službenu komunikaciju na engleskom jeziku.

2. Nacionalne kontakt tačke iz stava 1, će osigurati, kada je to moguće, svoju raspoloživost 24 sata dnevno, i za vrijeme državnih praznika, kako bi procesuirali i hitne zahtjeve.
3. Informacije iz stava 1 se mogu naročito ticati:
 - nezakonitih tokova migracija, sa posebnim naglaskom na korišćene rute, modalitete prevoza, bezbjednosno interesantna lica i grupe, kao i njihov modus operandi;
 - isplivljavanja brodova sa nezakonitim migrantima ili uočavanja takvih brodova na moru;
 - kretanja migranata preko granica, ili u geografskim oblastima koje su od zajedničkog strateškog interesa;
 - upotrebe lažnih putnih isprava, kao i metoda falsifikovanja;
 - zakonodavstva i prakse u vezi migracija.
4. U slučaju izvještaja ili informacije o mogućem isplivljavanju brodova s nezakonitim migrantima, ili u slučaju uočavanja takvih brodova na moru, nacionalne kontakt tačke iz stava 1 blagovremeno razmjenjuju sve dostupne informacije, obezbjeđujući konstantan tok informacija, kako bi nadležna tijela ugovornih strana mogla preduzeti potrebne preventivne mjere, kao i mjere rješavanja, i aktivirati, ukoliko to bude potrebno, akciju traganja i spašavanja na moru, putem odgovarajućih S.A.R. (eng. Search and Rescue - Potraga i spašavanje) organa koji, u okviru svojih nadležnosti i u prioritarnom interesu spašavanja ljudskog života, preuzimaju koordinaciju operativnih akcija do zaključenja događaja, na *sigurnom mjestu* koje će biti naknadno određeno.
5. Aktivacija kontakt tačaka iz stava 1 obavlja se ne narušavajući Interpolove procedure i druge kanale razmjene informacija, a koji su već uspostavljeni od strane ugovornih strana.

Član 6

Savjeti, tehnička pomoć i obuka

1. Italijanska ugovorna strana će razmotriti mogućnost da pruži podršku i tehničku pomoć u korist crnogorske ugovorne strane, u smislu obuke vezane za pitanja sadržana u ovom Memorandumu o razumijevanju, kao i u smislu obezbjeđivanja sredstava i opreme, u okviru svojih finansijskih mogućnosti, koja će se koristiti u graničnoj kontroli i tokom nadzora granice. U tom pogledu, italijanska ugovorna strana može odlučiti i da potraži finansijsku pomoć od Evropske Unije.
2. U tom kontekstu, italijanska ugovorna strana će se obavezati da bez naplate prenese dva plovila za priobalno patroliranje i pripadajući materijal koji je odložila *Guardia di Finanza* (finansijska policija), nakon izvršenja radova potrebnih za obnovu njihove potpune efikasnosti. Nakon što predmetni brodovi budu testirani, osam crnogorskih oficira i podoficira koji će činiti dvije posade plovila, obučavaće se u Italiji od strane *Guardia di Finanza*. Crnogorska strana bi trebalo da odabere osoblje koje već posjeduje posebne kvalifikacije i stručna znanja za rad na pomorskim jedinicama.
3. Nakon preuzimanja pomorskih jedinica iz stava 2 ovog člana, osoblje *Guardia di Finanze* i, eventualno, Odjeljenja za javnu bezbjednost, može po prethodnom dogovoru između ugovornih strana, biti poslato u misiju u Crnu Goru za period od 3 mjeseca koji se može produžiti, u cilju pružanja pomoći i tehničke podrške.

4. Troškovi koji se odnose na obnavljanje i prenošenje dva gore pomenuta plovila i na obuku osoblja i pomoć na terenu snosiće italijanska ugovorna strana, bez obzira na mogućnost pribavljanja instrumenata finansiranja od strane EU.

Član 7

Angažovanje eksperata

1. Po osnovu prethodnog sporazuma između ugovornih strana, svaka strana može angažovati svoje eksperte u kopnenim, pomorskim i vazdušnim snagama granične policije ili drugim policijskim jedinicama druge ugovorne strane, u obimu i vremenskom intervalu koji će biti dogovarani na pojedinačnoj osnovi. Ovi eksperti pružaju svoju podršku i savjete, samo u svrhu ovog Memoranduma o razumijevanju, na način što će postupati u skladu sa uputstvima i smjernicama datim od strane nadležnih organa ugovorne strane – domaćina. Ne dovodeći u pitanje odredbe člana 8 ovog Memoranduma o razumijevanju, eksperti nisu ovlašćeni da primjenjuju policijska ovlašćenja niti da izvršavaju bilo koji zadatak iz djelokruga rada policije.
2. Uz saglasnost italijanske ugovorne strane, crnogorski eksperti mogu biti angažovani u Italiji, kako bi, kao posmatrači, učestvovali u zajedničkim operacijama kojima koordinira Evropska agencija – Frontex, u skladu sa relevantnim odredbama osnivačkih propisa Agencije i njenim operativnim planom.

Član 8

Zajedničke operacije patroliranja morem

1. Ugovorne strane mogu planirati sprovođenje zajedničkih operacija patroliranja, bilateralno i u okviru operacija kojima koordinira Evropska agencija – Frontex, u međunarodnim vodama od zajedničkog interesa, preko kojih prelaze ilegalne migrantske rute, kao i u italijanskim i crnogorskim teritorijalnim vodama i spoljnom morskom pojasu. Što se tiče posljednjeg slučaja, gdje se, u okviru međunarodnog prava, primjenjuje teritorijalno pravo priobalnih zemalja i u svrhu sprječavanja i borbe protiv krijumčarenja migranata, pomorske jedinice koje ulaze u spoljni morski pojas i teritorijalne vode druge ugovorne strane ostaju pod komandom i u nadležnosti države zastave.
2. Broj i tip vazduhoplovnih i pomorskih jedinica koje će biti angažovane u operacijama patroliranja iz stava 1, kao i područja kojima se patrolira, i svi ostali operativni detalji definišu se međusobnim dogovorom između ugovornih strana.
3. Pomorske jedinice svake ugovorne strane, koje patroliraju u italijanskim i crnogorskim teritorijalnim vodama i spoljnom morskom pojasu, u okviru zajedničkih operacija patroliranja iz stava 1, u posadi moraju imati dva ili više oficira/slужbenika druge ugovorne strane, koji će kontaktirati sa svojim nadležnim državnim organima.
4. Kada pomorske jedinice bilo koje od ugovornih strana koje patroliraju na teritorijalnim vodama i spoljnim morskim pojasom druge ugovorne strane, u okviru zajedničkih operacija patroliranja iz stava 1, a koja presrijeću brodove s nelegalnim migrantima, ili one za koje postoji sumnja da su uključeni u krijumčarenje migranata, ili spašavaju pomenute brodove, moraju djelovati u skladu sa smjernicama i uputstvima izdatim od

strane nadležne nacionalne policije ili S.A.R. organa, u vezi sa lukom iskrcaja, poštujući zakone ugovornih strana i relevantna pravila međunarodnog prava.

5. Obije ugovorne strane obezbjeđuju vazduhoplovnim i pomorskim jedinicama svu potrebnu tehničku i logističku podršku, kako bi mogle vršiti svoju dužnost efikasno i bezbjedno.
6. U slučaju kada zajedničkim operacijama koordinira Evropska agencija Frontex, operacije patroliranja pomenute ranije u ovom članu, sprovode se u skladu sa njenim operativnim planom. U okviru pomenutih zajedničkih operacija kojima koordinira Frontex, crnogorska ugovorna strana može takođe odobriti angažman vazduhoplovnih i pomorskih jedinica drugih zemalja članica EU koje učestvuju u operacijama Frontex-a, u svojim teritorijalnim vodama i spoljnom morskom pojasu. U tom slučaju primjenjuju se odredbe ovog člana.
7. Pored odredaba iz člana 7 ovog Memoranduma o razumijevanju, u cilju i u toku sprovođenja zajedničkih operacija iz ovog člana, obije ugovorne strane mogu postaviti svog eksperta za nacionalnu kontakt tačku druge ugovorne strane iz člana 5, stav 1 ovog Memoranduma o razumijevanju.
8. U svrhu definisanja potrebnih organizacionih, logističkih i operativnih aspekata, ugovorne strane usvajaju tehnički protokol.

Član 9

Odgovornosti, privilegije i imunitet

Ukoliko nije drugačije regulisano sporazumom između ugovornih strana, službenici koji učestvuju u misijama na teritoriji druge ugovorne strane, u skladu sa ovim Memorandumom o razumijevanju, podliježu pravilima koja regulišu građansku i krivičnu odgovornost, a koja su na snazi na teritoriji pomenute strane.

Član 10

Troškovi

1. U skladu sa svojim finansijskim mogućnostima, italijanska strana pokriva troškove angažovanja crnogorskih eksperata, u skladu sa članovima 4, 7 i 8 ovog Memoranduma o razumijevanju, zadržavajući pravo da od Frontex-a zatraži naknadu troškova angažovanja crnogorskih eksperata koji imaju ulogu posmatrača u zajedničkim operacijama kojima koordinira pomenuta Agencija iz člana 7, stava 2.
2. Pokrivanje troškova zajedničkih operacija patroliranja iz člana 8, stava 6, odvija se po evropskim finansijskim pravilima o zajedničkim operacijama kojima koordinira Fronteks.
3. U svakom slučaju, implementacija ovog Memoranduma ne treba da optereti državni budžet italijanske ugovorne strane dodatnim troškovima.

Član 11

Zaštita podataka

Lični podaci i sve ostale osjetljive informacije procesuirane se samo u svrhu ovog Memoranduma o razumijevanju, u skladu sa odgovarajućim nacionalnim zakonodavstvom ugovornih strana i odgovarajućim međunarodnim konvencijama.

Član 12

Implementacioni praktični aranžmani

Pored tehničkog protokola iz člana 8, stava 8, ugovorne strane se mogu složiti i o daljim praktičnim aranžmanima, tamo gdje je to potrebno. Takvi sporazumi ne utiču na validnost ili sprovođenje bilo koje odredbe ovog Memoranduma o razumijevanju.

Član 13

Konsultacije i rješavanje sporova

1. Nadležni organi ugovornih strana redovno će se konsultovati, kad god ocijene da je to neophodno, kako bi osigurali ispravnu i zadovoljavajuću primjenu principa navedenih u ovom Memorandumu o razumijevanju.
2. Sve poteškoće ili sporovi nastali prilikom interpretacije ili realizacije ovog Memoranduma o razumijevanju riješiće se konsultacijom nadležnih organa ugovornih strana.

Član 14

Izmjene i dopune

Ovaj Memorandum o razumijevanju može se izmijeniti i dopuniti uz uzajamnu pisanu saglasnost ugovornih strana. Takve izmjene i dopune stupaju na snagu u skladu sa procedurama navedenim u članu 16.

Član 15

Uticaj na postojeće sporazume i aranžmane

Ništa se u ovom Memorandumu o razumijevanju neće protumačiti kao narušavanje ili izmjena prava i obaveza ugovornih strana ili drugih državnih organa, a koja proističu iz ostalih međunarodnih ugovora, konvencija, sporazuma, aranžmana ili protokola potpisanih od strane ugovornih strana, drugih nacionalnih tijela ili njihovih vlada.

Član 16

Stupanje na snagu, trajanje i prestanak važenja

1. Ovaj Memorandum o razumijevanju stupa na snagu na dan potpisivanja.
2. Ovaj Memorandum o razumijevanju važi dvije godine i može se obnoviti sporazumom ugovornih strana. Memorandum o razumijevanju se može raskinuti od strane bilo koje ugovorne strane, u bilo kom trenutku pisanim putem, a prestaje da važi tri mjeseca nakon datuma prijema pisanog obavještenja.

U POTVRDU NAVEDENOG, doljepotpisani, propisno ovlašćeni od strane svojih vlada, potpisuju ovaj Memorandum o razumijevanju.

Sačinjeno u, dana..... mjeseca godine, u tri originala, na crnogorskom, italijanskom i engleskom jeziku, pri čemu su sva tri teksta jednako vjerodostojna. U slučaju spora u interpretaciji ovog Memoranduma o razumijevanju, mjerodavna je verzija na engleskom jeziku.

ZA
UPRAVU POLICIJE
CRNE GORE

Veselin Veljović
Direktor

ZA
ITALIJANSKI SEKTOR JAVNE
BEZBJEDNOSTI

Prefekt Franco Gabrielli
Šef Italijanske nacionalne policije
Generalni direktor Javne bezbjednosti

**MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
BETWEEN
THE POLICE DIRECTORATE OF MONTENEGRO
AND
THE DEPARTMENT OF PUBLIC SECURITY OF THE MINISTRY
OF THE INTERIOR OF THE ITALIAN REPUBLIC
TO STRENGTHEN COOPERATION IN THE FIELD OF BORDER AND
MIGRATION MANAGEMENT AND IN THE FIGHT
AGAINST ILLEGAL IMMIGRATION
AND SMUGGLING OF MIGRANTS, IN PARTICULAR BY SEA**

The Police Directorate of Montenegro and the Department of Public Security of the Ministry of the Interior of the Italian Republic (hereinafter referred to as the Contracting Parties)

BEING AWARE that the huge challenges posed by irregular migration require the common commitment and responsibility of origin, transit and destination countries in order to face and effectively manage all the humanitarian and security aspects related to this complex phenomenon;

CONSIDERING that Montenegro and the Italian Republic wish to strengthen their cooperation in the field of border and migration management, as well as in the fight against irregular migration and smuggling of migrants, with a view to enhancing the capacities of their law enforcement agencies in these sectors;

DETERMINED to further develop cooperation in border and migration management, as well as in the fight against irregular migration and smuggling of migrants, in the framework of the bilateral agreements and arrangements in force and in consideration of the international cooperation protocols;

HAVING REGARD to the Cooperation Agreement on the fight against crime signed in Rome on 25 July 2007 and the Strategic Cooperation Agreement between the Government of Montenegro and the Government of the Italian Republic, signed in Rome on 6 February, 2010, whose provisions will be fully applicable in the context of the fight against all forms of cross-border crime, and in this memorandum;

CONVINCED that effective border controls contribute to preventing irregular migration and the related humanitarian tragedies;

FULLY COMMITTED to preventing the dangerous journeys of migrants which seriously put their lives at risk, as well as to promoting and respecting human rights while implementing their bilateral cooperation, in compliance with the relevant rules of international law;

have agreed as follows:

**Article 1
Aims and scope**

1. This Memorandum of Understanding shall aim at promoting and strengthening mutual operational cooperation between the law enforcement agencies of the Contracting Parties

in the field of border and migration management and in the fight against irregular migration and smuggling of migrants.

2. Any activity under this Memorandum of Understanding shall be carried out in full compliance with the legislation of the Contracting Parties and without prejudice to the rights, obligations and responsibilities of the Contracting Parties deriving from international law and, with regard to Italy, the obligations deriving from its membership in the European Union.

Article 2

Competent authorities

The authorities of the Contracting Parties that are responsible for the implementation of this Memorandum of Understanding shall be:

For the Montenegrin Party:

- The Border Police Sector
- Division for Border Surveillance.

For the Italian Party:

- The Central Directorate of Immigration and Border Police, Department of Public Security of the Ministry of the Interior.

Article 3

Forms of cooperation

Cooperation under this Memorandum of Understanding may include:

- h) Exchange of experiences and best operational practices in the field of border control (border checks, border surveillance and risk analysis) and migration management;
- i) Exchange of the relevant strategic and tactical information, of analysis results and of information for investigative purposes based, in general, on the principle of reciprocity and in compliance with the respective national legislation;
- j) Practical cooperation to identify irregular migrants and determine their nationality in order to effectively implement the return policy;
- k) Advice, training and support for the purpose of improving the respective border and migration management capacities and in the fight against irregular migration and related crimes;
- l) Planning and carrying out of joint and bilateral sea patrols in the framework of the operations coordinated by the European Frontex agency, and
- m) Joint participation in operational cooperation initiatives at regional or international level and in those coordinated by the relevant European Union agencies, such as Frontex and Europol.

- n) exchange of data from the System of electronic surveillance of the territorial waters and coastal area of the Adriatic Sea.

Article 4

Exchange of experiences

With a view to fostering the exchange of knowledge on working methodologies and good practices in the field of border and migration management, returns, document fraud, the fight against irregular migration, smuggling of migrants and related crimes, the Contracting Parties may cooperate in organizing visits of experts to the relevant national services and offices.

Article 5

Exchange of information

1. The Contracting Parties shall commit themselves to intensifying the mutual exchange of strategic, operational and investigative information within the scope of this Memorandum of Understanding. To this end, without prejudice to the already existing cooperation under the agreements in force in the field of border control to prevent and suppress illicit trafficking activities, the Contracting Parties shall designate the following national contact points:

- a) For the Montenegrin Party:

Ministry of the Interior
Police Directorate
Border Police Sector
Unit for Electronic Surveillance and Operational Support
Regional Command Centre SOUTH
Port of Bar – Quay V – Border Crossing Point, 85000 Bar
Tel: +382 30 312 269
Fax: +382 30 312 269
Mob: +382 67 174 294
email: rcc.jug@policija.me
Head, Zoran Lasica
Tel: +382 20 202 090
Fax: +382 20 202 091
Mob: +382 67 184 567
email: zoran.lasica@policija.me
Bulevar Sv. Petra Cetinjskog 22

- b) For the Italian Party:

Ministry of the Interior
Department of Public Security
Central Directorate of Immigration and Border Police
Immigration Service
Immigration National Coordination Centre
Address: Via Tuscolana 1558 - 00173 Rome
Tel. +39 06 46530931
+39 06 46530924

+39 06 46530940
Mobile: +39 06 3346911383
Fax +39 06 46543988
email: ncc.italia@interno.it

National contact points shall officially communicate in English.

2. The national contact points under paragraph 1 shall ensure, as far as possible, their availability round-the-clock and on public holidays in order to process also urgent requests.
3. The information under paragraph 1 may concern, in particular:
 - Irregular migration flows, in particular the routes used, modes of transport, persons and criminal groups involved, as well as their *modus operandi*;
 - Departure of vessels carrying irregular migrants or sighting of said vessels at sea;
 - Movements of migrants through their respective borders or in geographical areas of common strategic interest;
 - Use of fake travel documents and counterfeiting methods;
 - Regulations and practices in migration matters.
4. In case of reports or information on the possible departure of vessels carrying irregular migrants or on the sighting of said vessels at seas, the national contact points under paragraph 1 shall timely exchange all the information available, thus ensuring a constant information flow so that the competent authorities of the Contracting Parties may adopt the necessary prevention and countering measures and activate, if necessary, the search and rescue procedures at sea through their S.A.R. authorities. Said authorities, within their areas of competence and in the priority interest of safeguarding human lives, shall take the lead in coordinating the operations until the end of the event at the place of safety to be designated.
5. The activation of the contact points under paragraph 1 shall not affect the functioning of the procedures of Interpol and of the other information exchange channels already established by the Contracting Parties.

Article 6

Advice, technical assistance and training

1. The Italian Contracting Party shall consider the possibility of providing support and technical assistance to the Montenegrin Contracting Party in terms of training in the subjects under this Memorandum of Understanding, as well as of supplying means and equipment to be used in border control and surveillance activities, subject to its financial resources and within their limits. In this regard, the Italian Contracting Party may also decide to request EU financial support.
2. In this context, the Italian Contracting Party shall commit itself to transferring without payment two coastal patrol vessels and related material that were disposed of by the *Guardia di Finanza*, after carrying out the works necessary to restore their full efficiency. Once said vessels have been tested, eight Montenegrin commissioned and non-commissioned officers who will form the two crews of the vessels, shall be trained in

Italy by the *Guardia di Finanza*. Said personnel shall be selected by the Montenegrin Party between those already in possession of specific qualifications and specializations to be employed on board naval units.

3. Following the acquisition of the naval units under paragraph 2 of this article, personnel of the *Guardia di Finanza* and, possibly, of the Department of Public Security, may, upon previous agreement between the Contracting Parties, be sent on mission to Montenegro for a renewable period of 3 months, with assistance and technical support functions.
4. The costs related to the renovation and transfer of the two above-mentioned vessels and to personnel training and on-site assistance shall be borne by the Italian Contracting Party, without prejudice to the possibility of resorting to EU financing instruments.

Article 7 **Use of Experts**

1. Upon previous agreement between the Contracting Parties, either Party may deploy its own experts at land, sea and air border police stations or other police offices of the other Contracting Party; the number of experts and the duration of their deployment shall be agreed on a case-by-case basis. The experts shall provide support and advisory services for the sole purposes of this Memorandum of Understanding, acting in accordance with the instructions and directions given to them by the competent Authorities of the hosting Contracting Party. Without prejudice to article 8 of this Memorandum of Understanding, the experts shall not be authorized to exercise police powers and shall not perform any related coercive function.
2. Upon prior consent of the Italian Contracting Party, the Montenegrin experts may be deployed to Italy to participate, as observers, in joint operations coordinated by the European agency Frontex, in compliance with the provisions of the Frontex Regulation and in accordance with the relevant operational plan.

Article 8 **Joint maritime patrolling operations**

1. The Contracting Parties may plan the carrying out of joint patrolling operations, either bilateral or in the context of the operations coordinated by the European agency Frontex, in international waters of common interest crossed by illegal immigration routes, as well as in the Italian and Montenegrin territorial and contiguous waters. In the latter case, where according to the international law the territorial legislation of the coastal State shall apply also for the purpose of preventing and countering migrants smuggling, the naval assets entering the contiguous and territorial waters of the other Contracting Party shall always remain under the command and responsibility of their flag State.
2. The number and type of air and naval assets to be used in patrolling operations as under paragraph 1, as well as the patrolling areas and any other operational detail shall be agreed by the Contracting Parties.

3. The naval assets of each Contracting Party operating in the Italian and Montenegrin territorial and contiguous waters in the context of joint patrolling operations pursuant to paragraph 1 shall host on board two or more officials/officers of the other Contracting Party who shall perform functions of liaison with their national competent authorities.
4. When the naval assets of either Contracting Party operating in the territorial and contiguous waters of the other Contracting Party, in the context of joint patrolling operations pursuant to paragraph 1, intercept a vessel that carries irregular migrants or is suspected of being involved in migrants smuggling, or intervene to rescue such vessels, they shall act in accordance with the directions and instructions from the competent national police or S.A.R. authorities concerning the port of disembarkation, in compliance with the legislation of the Contracting Parties and the relevant norms of international law.
5. Each Contracting Party shall provide all the necessary technical and logistical assistance to the air and naval assets of the other Contracting Party to ensure that they can operate at full efficiency and safety.
6. In the case of joint operations coordinated by the European agency Frontex, the patrolling operations under this article shall be performed in compliance with the relevant operational plan. Within the context of the above operations coordinated by Frontex, the Montenegrin Contracting Party may authorize also the use in its territorial and contiguous waters of air and naval assets of other EU member States participating in such operations. In this case, the provisions under this article shall apply.
7. In addition to the provisions under article 7 of this Memorandum of Understanding, in view of and during the execution of joint operations pursuant to this article, each Contracting Party may second its own expert to the national contact point of the other Contracting Party indicated under article 5, paragraph 1 of this Memorandum of Understanding.
8. In order to set out the necessary organizational, logistical and operational aspects the Contracting Parties shall adopt a technical protocol.

Article 9

Liability, privileges and immunities

Unless otherwise agreed by the Contracting Parties, the personnel deployed in the territory of the hosting Contracting Party pursuant to this Memorandum of Understanding shall be subject to the civil and criminal liability regulations in force in the territory of such Contracting Party.

Article 10

Costs

1. Subject to its own financial resources, the Italian Contracting Party shall bear the costs related to the deployment of Montenegrin experts pursuant to articles 4, 7 and 8 of this Memorandum of Understanding, without prejudice to the possibility of asking the agency Frontex for reimbursement of the relevant costs related to the Montenegrin experts

deployed as observers in the joint operations coordinated by the above Agency pursuant to article 7, paragraph 2.

2. The coverage of the financial costs related to the joint patrolling operations under article 8, paragraph 6 shall be regulated by the EU Financial Regulation regarding joint operations coordinated by Frontex.
3. In any case, the implementation of this Memorandum shall not put the burden of additional costs on the State budget of the Italian Contracting Party.

Article 11

Data protection

Personal data and any other sensitive data shall be treated for the sole purposes of this Memorandum of Understanding and in compliance with the national legislation of the Contracting Parties and relevant international conventions.

Article 12

Practical implementation arrangements

In addition to the technical protocol under article 8, paragraph 8, the Contracting Parties may conclude further practical arrangements, where necessary. Such arrangements shall not prejudice the validity or applicability of the provisions under this Memorandum of Understanding

Article 13

Consultations and settlement of disputes

1. The competent authorities of the Contracting Parties shall consult each other at any time they deem it necessary to ensure that the principles set out in this Memorandum of Understanding are applied in a correct and satisfactory manner.
2. Any controversy or dispute arising from the interpretation or application of this Memorandum of Understanding shall be settled through consultations between the competent authorities of the Contracting Parties.

Article 14

Amendments

This Memorandum of Understanding may be amended by mutual agreement of the Contracting Parties in writing. Such amendments shall take effect in accordance with the procedures under Article 16.

Article 15

Effects on pre-existing agreements and memorandums

Nothing contained in this Memorandum of Understanding may be interpreted in such a way as to prejudice, modify or alter the obligations and rights of the Contracting Parties or of

other national entities arising from other treaties, conventions, agreements, memorandums or protocols to which the Contracting Parties, other national entities or their Governments are signatories.

Article 16
Entry into force, duration and termination

1. This Memorandum of Understanding shall take effect on the date of signature.
2. This Memorandum of Understanding shall remain in force for a period of two years, renewable by mutual agreement between the Contracting Parties. It may be terminated by either Contracting Party at any time, by written notification, and it shall cease to have effect three months after the date of receipt of such notification.

IN WITNESS THEREOF, the undersigned, duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Memorandum of Understanding.

DONE in _____ on the day _____ of the month _____ of the year _____ in three originals, in the Montenegrin, Italian and English languages, all texts being equally authentic. In case of differing interpretations, the text in the English language shall prevail.

On Behalf of
POLICE DIRECTORATE OF
MONTENEGRO

Veselin Veljović
Direktor

On Behalf of
THE ITALIAN DEPARTMENT
OF PUBLIC SECURITY
Prefect Franco Gabrielli
Chief of the Italian National Police
Director General of Public Security